

І. М. Квеліашвілі, доктор наук державного управління,
доцент, професор кафедри публічного управління
та митного адміністрування Університету митної справи
та фінансів

Є. О. Граник, аспірант кафедри публічного управління
та митного адміністрування Університету митної справи
та фінансів

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

У статті розглядаються основні аспекти розвитку публічно-приватного партнерства в Україні у напрямі його активного залучення до відновлення країни у повоєнний період. Розвиток цього важливого інституту, поряд з іншими напрямками роботи по відновленню інфраструктури, має можливість сприяти комплексному вирішенню правових, економіко-організаційних питань у даній області, а також ролі держави в управлінні процесами взаємодії та партнерства з бізнесом. У контексті цих проблем виявлено низку ключових напрямів, що стосуються оновлення та удосконалення законодавства з урахуванням післявоєнної специфіки, створення державного органу з підтримки та координації публічно-приватного партнерства та супроводження спільних проєктів, запровадження механізмів прозорості й залучення територіальних громад та громадянського суспільства до участі у реалізації проєктів публічно-приватного партнерства, забезпечення інвесторів реальними державними гарантіями, відкриття цифрової платформи, яка дозволить відстежувати реалізацію проєктів у відкритому режимі. Зазначено, що актуальною моделлю публічно-приватного партнерства для України є інтеграція міжнародного досвіду з урахуванням національної реальності, що потребує особливої уваги та акцентів під час розробки політики публічно-приватного партнерства країни. Також у статті наведені результати досліджень науковців з питань аналізу проблемних напрямів та визначені переваги публічно-приватного партнерства відносно інших інструментів, спроможних до отримання реальних результатів відновлення економіки, соціальних потреб у післявоєнний період для стійкого та швидкого відновлення країни. Враховуючи стан та попит на дослідження ролі інституту публічно-приватного партнерства у відродженні країни підкреслено необхідність державної підтримки наукових розвідок та вироблення практичних рекомендацій для залучення приватних інвестицій також у сферу науки і технологій.

Ключові слова: публічно-приватне партнерство, відновлення, іноземні інвестиції, територіальні громади, громадянське суспільство, фінансування, стратегії участі, інституційні зміни.

I. M. Kveliashvili, Ye. O. Granyk. Institutional aspects of the development of public-private partnership as a tool for post-war reconstruction of Ukraine

The article examines the main aspects of the development of public-private partnership in Ukraine in the direction of its active involvement in the restoration of the country in the post-war period. The development of this important institution, along with other areas of work on the restoration of infrastructure, has the opportunity to contribute to the comprehensive resolution of legal, economic and organizational issues in this area, as well as the role of the state in managing the processes of interaction and partnership with business. In the context of these problems, a number of key areas have been identified, relating to the updating and improvement of legislation taking into account the post-war specifics, the creation of a state body to support and coordinate public-private partnership and support joint projects, the introduction of transparency mechanisms and the involvement of territorial communities and civil society in the implementation of public-private partnership projects, providing investors with real state guarantees, and the opening of a digital platform that will allow monitoring the implementation of projects in an open mode. It is noted that the current model of public-private partnership for Ukraine is the integration of international experience taking into account national reality, which requires special attention and emphasis when developing the country's public-private partnership policy. In an emergency humanitarian situation, it is especially important to adhere to the principles of institutional efficiency, economic feasibility, social responsibility and orientation towards sustainable development. It is the institutional approach to the implementation of public-private partnership that is able to ensure the complexity, durability and effectiveness of the processes of recovery and transformation of the country. The article also presents the results of research by scientists on the analysis of problem areas and identifies the advantages of public-private partnership over other instruments capable of obtaining real results in the recovery of the economy, social needs in the post-war period for a sustainable and rapid recovery of the country. Taking into account the state and demand for research into the role of the public-private partnership institute in the revival of the country, the need for state support for scientific research and the development of practical recommendations for attracting private investment also in the field of science and technology is emphasized.

Key words: public-private partnership, recovery, foreign investment, territorial communities, civil society, financing, participatory strategies, institutional change.

© І. М. Квеліашвілі, Є. О. Граник, 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Постановка проблеми. Співпраця між державою та бізнесом особливо важлива у державах, що відновлюються після воєнного конфлікту. Публічно-приватне партнерство (ППП) є стратегічно важливим інструментом для повоєнного відновлення інфраструктури, економіки, соціальної сфери та довіри до державних інституцій. За умов обмеженості бюджетних ресурсів PPP дозволяє залучити приватні інвестиції, забезпечити інноваційність та якість реалізації проєктів, підвищити ефективність державного управління через солідарну відповідальність. Для України прийнятною моделлю повоєнного відновлення вбачається ефективна реалізація PPP із залученням міжнародних інвестицій та досвіду відновлення, що значною мірою залежить від політичної волі з боку держави, якості правового регулювання, застосування дієвих комунікативних форм та інструментів між публічними і приватними структурами, які враховують інтерес та потреби всіх зацікавлених сторін у найшвидшому оновленні та інвестиційній привабливості. Проте ефективність взаємодії між державним та приватним секторами знаходиться не на належному рівні довіри, законодавчі обмеження та неузгодженість, бюрократичні перепони, неефективну комунікацію.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження та наукові розробки, щодо тематики повоєнного відновлення та розвитку України, з початку повномасштабного вторгнення являються предметом наукових інтересів науковців та дослідників різних галузей. Стосовно проблематики публічно-приватного партнерства також існує значна кількість тематичних досліджень. Необхідність використання фінансових аспектів PPP Лисяк Л. В., Качула С. В. [1]. Залучення інноваційних інструментів PPP у повоєнний період досліджували Івашова Л. М., Антонова Л. В., Крушельницька Т. А., [11], Дергач А. В., [10], Касич А. О., [2], Тарасенко І. О. [2]. Зарубіжний досвід повоєнного відновлення країн досліджували Дука А. П., [3], Старченко Г. В., [3], Балабанова Н. В. [4].

Аналіз публікацій надає підстав стверджувати про широкий спектр наукових розробок та наукових інтересів, які стосуються повоєнного відновлення країни і, безпосередньо, через PPP. У зв'язку з цим є доцільним акцентувати увагу на залучення інвестицій та впровадження PPP проєктів у науковій сфері, технологіях, направлення бюджетних та приватних інвестицій на наукові дослідження, впровадження їх практичних рекомендацій для вирішення національних економічних та соціальних проблем та розвитку національного наукового потенціалу.

Метою даного дослідження є дослідження викликів та перспектив розвитку публічно-приватного партнерства з урахуванням потреб та інтересів держави, бізнесу, громадян у період повоєнної відбудови України.

Виклад основного матеріалу. Вивчення наслідків війни набуває дедалі більшого значення в наукових дослідженнях, що зумовлює потребу у міждисциплінарному та інституціональному підходах. Авторами монографії “Government 5.0 як основа ефективності державно-приватних партнерств у період повоєнного відновлення України», запропоновано підходи, які доцільно визначити та дослідити для вироблення стратегії відновлення нашої країни: [5]

Воєнна економіка. Охоплює економічну діяльність, яка виникає в умовах війни, включаючи легальні, тіньові та coping-інструменти захисту, виживання та залучення населення. Структура воєнної економіки визначає здатність країни до опору, однак головну увагу слід приділяти наслідкам війни та механізмам повоєнного відновлення.

Територіальний підхід. Кожна війна має локальні особливості, які необхідно враховувати при формуванні регіональних стратегій відновлення. Такий підхід підкреслює важливість координації політики на рівні територіальних громад та суміжних держав.

Глобальний контекст. Вплив глобалізації на характер і наслідки війни безумовно позначаються на коливаннях світової економіки та безпосередньо фінансові ринки. Потребує залучення держави та бізнесу до вироблення стратегій участі у відновленні та участі у міжнародному економічному просторі.

Інституціоналізація PPP передбачає врахування інтересів всіх стейкхолдерів, які задіяні у процесах повоєнного відновлення [6]:

- для держави – засіб реалізації ефективної політичної стратегії та мобілізації ресурсів;
- для громадян – участь у прийнятті рішень, залучення до участі у проєктах відновлення та контроль над їх реалізацією;
- для бізнесу – створення сприятливого інвестиційного клімату, доступ до ресурсів і ринків, інноваційний розвиток;
- для міжнародних організацій – можливість реалізовувати програми технічної та фінансової допомоги через прозорі інституційні механізми.

В умовах надзвичайної гуманітарної ситуації особливо важливо дотримуватися принципів інституційної ефективності, економічної обґрунтованості, соціальної відповідальності та орієнтації на сталий розвиток. Саме інституціональний підхід до реалізації PPP здатний забезпечити комплексність, довготривалість та результативність процесів відновлення і трансформації країни.

Пріоритетними напрямками розвитку, які відповідають стратегічним потребам повоєнного відновлення для України, сформулювала М. Жигалкевич та обґрунтувала мету організаційних форм PPP. [7]:

1. Інноваційні кластери – створення територіальних кластерів на базі PPP для концентрації інноваційних підприємств, наукових установ та освітніх закладів.

2. Технопарки та бізнес-інкубатори – розвиток технопарків як форми ППП для підтримки стартапів та малих інноваційних підприємств

3. Індустріальні парки – створення сучасних індустріальних парків для розміщення виробничих потужностей.

4. Агропромислові кластери – розвиток сільськогосподарських кластерів для модернізації АПК.

5. Енергетичні кластери – формування енергетичних кластерів для забезпечення енергетичної безпеки.

6. Медичні кластери – створення медичних кластерів для відновлення системи охорони здоров'я.

7. Освітні хаби – розвиток освітніх хабів для підготовки кваліфікованих кадрів.

8. Рекреаційно-туристичні кластери – відновлення та розвиток туристичної галузі через створення туристичних кластерів.

За визначенням О. Оболенського [6] актуальною моделлю ППП для України є інтеграція міжнародного досвіду з урахуванням національної реальності. Ефективна реалізація ППП у міжнародному вимірі значною мірою залежить від наявності політичної волі держави, якості правового та регуляторного середовища, рівня довіри між суб'єктами партнерства, ефективних комунікативних механізмів взаємодії між публічними та приватними структурами.

Базовою умовою повоєнного відтворення постраждалих регіонів України є вивчення та впровадження міжнародних практик відновлення населених пунктів та інфраструктурних об'єктів країн, що мали відповідний досвід. В Україні започаткований досвід реалізації подібних проєктів. Це часткова відбудова м. Буча Київської області за рахунок іноземних інвестицій американської некомерційної організації Global Empowerment Mission (GEM). Результатом стали відремонтовані протягом року спільно з місцевою владою по одній з центральних вулиць пошкоджені будинки та відбудовані ті, що були повністю зруйновані. У 2023 році приватні компанії спільно з міською владою відбудували важливі інфраструктурні об'єкти.

Але враховуючи масштаб руйнувань, що зазнали українські території, державний та місцеві бюджети не спроможні забезпечити необхідні для відбудови витрати. Тож пошук альтернативних джерел фінансування потребує поміркованого інституційного підходу. За цих умов ППП є дослідженим у багатьох країнах світу механізмом, що дозволяє залучити фінансові, технічні, людські ресурси та експертизу приватного сектору.

Світовий досвід аналізу механізмів ППП свідчить про багаторівневість процедур прийняття рішень та передбачають інтеграцію ППП із національними та регіональними стратегічними програмами, обов'язковим аудитом ефективності реалізованих проєктів. Так, у Великобританії та Німеччині особливого значення набули ідеї децентралізації управління угодами ППП, що дозволяє ефективніше впроваджувати інфраструктурні ініціативи на місцевому рівні. Показовими є практики функціонування ППП у США та Німеччині у ефективності прийнятої політики довіри, стимулюванні участі приватного сектору та захисту інфраструктури.

Але існує й негативний досвід, який має бути обов'язково вивчений для уникнення ризиків їх повторення. Інституційна неспроможність, яка виявляється у прорахунках публічного управління, що фіксувалися під час повоєнного відновлення в окремих європейських країнах. Більшість урядів обрали домінування прямої донорської допомоги, а не залучення рентабельних інвестицій, ігнорувався пріоритет промислового відновлення, несвоєчасність створення стратегії розвитку економіки уповільнило процеси відновлення в країні. Як вбачається, такі прорахунки можуть пояснювати відсутністю ефективних інституційних структур і бачення системного розвитку. Україна має вивчити та запозичити не лише позитивний досвід, а й врахувати помилки і вжити заходи для їх недопущення.

Результатами дослідження С. Богуславської стало ранжування викликів та перешкод для розвитку ППП в Україні за рівнем їх негативного впливу.

Таблиця 1

Виклики та перешкоди розвитку ППП в Україні

Виклики та перешкоди	Опис
1	2
Політична нестабільність	Нестабільність у політиці та зміни уряду можуть вплинути на прийняття стратегічних рішень і розвиток ППП
Бюрократія та корупція	Велика кількість бюрократичних перешкод та корупція можуть ускладнювати встановлення та виконання ППП
Недостатнє правове регулювання	Відсутність чіткого та дієвого правового базису для ППП може ускладнювати їх встановлення та функціонування

1	2
Фінансові обмеження	Відсутність фінансування або доступу до кредитів може перешкоджати розвитку та реалізації проєктів ППП
Недостатній рівень розвитку внутрішнього ринку	Обмежений внутрішній попит може знижувати рівень зацікавленості в інвестиціях у вітчизняну економіку
Низький рівень довіри до державних органів	Недовіра до державних інституцій може обмежувати готовність приватних компаній співпрацювати з державними структурами
Соціокультурні різниці	Різниця в цінностях, культурі та сприйнятті ризиків можуть вплинути на спільні рішення та співпрацю
Відсутність кадрів та кваліфікації	Недостатність кваліфікованих кадрів може бути викликом для розвитку такого партнерства
Економічні та фінансові ризики	Зміни в економіці, валютні ризики та інші фактори можуть вплинути на фінансову стійкість ППП

Джерело: [8]

Однією з глобальних тенденцій сучасного світу є зростання ролі взаємодії публічної влади і приватного сектору при формуванні стратегій місцевого розвитку, які слід визначити як пріоритетний напрям розвитку територіальної громади. З урахуванням рівня ураження територій саме територіальні громади найкраще враховують потреби населення та ресурси, доступні для прийняття рішень на місцевому рівні, а отже, ефективно зменшують навантаження на центральну владу.

Від органів публічної влади та місцевого самоврядування на сучасному етапі й надалі очікується створення сприятливого інституційного середовища для розвитку партнерських відносин і не лише на етапі відновлення територій. Саме такий підхід є ключовим для успішної реалізації стратегій місцевого розвитку в умовах повоєнного відновлення, оскільки забезпечується ефективна координація зусиль і мобілізація ресурсів для досягнення спільних цілей громад.

Сучасні дослідження підкреслюють наявні інституційні бар'єри в Україні, зокрема, недостатню мотивацію та інерційність органів державної влади, що ускладнює реалізацію проєктів ППП. Це спричиняє і розбіжність пріоритетів між центральною та місцевою владою і може бути послаблюючим фактором загальної координації та ефективності механізму ППП.

Вже сьогодні серед пакету заходів необхідні термінові зміни національного законодавства, адаптація його норм до умов функціонування в режимі мобілізаційної економіки, де ППП виступатиме потужним інструментом залучення ресурсів для відновлення інфраструктури. Інституціональні моделі потребують врахування інтересів громад, бізнесу, держави, що створюють умови для взаємодії в межах єдиного цифрового інформаційного центру – координатора стратегічних проєктів. Як ефективний інструмент політики відновлення для України науковці вбачають за необхідності створення єдиного управлінського координаційного центру, завданням якого є інтегрування проєктів ППП у регіональні стратегії розвитку[9].

Цифрові платформи стають важливим інституційним елементом забезпечення прозорості, моніторингу, участі громадськості та контролю над реалізацією ППП-проєктів. Закріплення їх застосування на законодавчому рівні, як обов'язкових, сприятиме підвищенню довіри та зменшенню ризиків корупції.

Інституційний підхід за розробкою Сичової В. дозволяє виявити такі ключові вектори реалізації ППП [9]:

1. Необхідність чіткого розмежування функцій органів влади та відповідальності у реалізації ППП.
2. Розробку законодавства з урахуванням мобілізаційної природи економіки.
3. Інтеграцію інноваційної, освітньої та екологічної складової в проєкти ППП.
4. Централізоване управління угодами ППП із гарантіями держави для бізнесу.
5. Використання цифрових рішень для підвищення прозорості й ефективності.

6. Розширення функціоналу Міністерства економіки України через створення тимчасових експертних міжгалузевих комісій, максимального використання інструментів проєктного менеджменту в процесі цифрової трансформації управління.

Інституційна трансформація ППП у повоєнній Україні має стати основою ефективного відновлення держави, її інфраструктури та економіки, водночас зміцнюючи довіру між державою, бізнесом і громадянським суспільством.

Однією з провідних глобальних тенденцій є зростання ролі ППП на рівні територіальних громад у процесі формування стратегій місцевого розвитку. Такий підхід сприяє реалізації принципів субсидіарності, зменшує навантаження на центральну владу та підвищує адаптивність управлінських рішень до місцевих потреб.

Інституціональна ефективність ППП у місцевому розвитку з позиції О. Оболенського визначається такими чинниками [6]:

- активною участю всіх зацікавлених сторін (органів влади, бізнесу, громадянського суспільства);
- налагодженими комунікаціями та взаєморозумінням між партнерами;
- формуванням довгострокових партнерських відносин;
- підтримкою міжнародних донорів та інвесторів;
- фінансовою стабільністю на місцевому рівні;
- відкритістю до інноваційних рішень та цифрових технологій.

В умовах повоєнного відновлення від органів публічної влади та місцевого самоврядування очікується створення сприятливого інституційного середовища для розвитку ППП. Партнерські відносини стають ключовим інструментом координації дій між секторами, ефективного використання ресурсів і досягнення стратегічних цілей розвитку громад.

Для територіальних громад, як зазначає Деркач А., ППП має перспективу стати одним із ключових інструментів залучення інвестицій для відновлення та розвитку об'єктів інфраструктури. Це вимагає активізації співпраці органів публічної влади та удосконалення нормативно-правової бази, створення реєстру пріоритетних об'єктів для відбудови, стимулювання приватних інвесторів, ефективне використання власних комунікативних ресурсів для налагодження співробітництва з міжнародними партнерами (міжнародними організаціями, інвестиційними фондами, посольствами, муніципалітетами та іншими зовнішніми суб'єктами) [6].

Роль громадянського суспільства, як стейкхолдера у формуванні партнерських відносин досліджують автори Л. М. Івашова, Л. В. Антонова, Т. А. Крушельницька [11]. Активне залучення громадянського суспільства (ГС) до формування політики відновлення є важливою умовою ефективної реалізації ППП. Розкриття внутрішнього ресурсного потенціалу ГС та посилення його впливу на бізнес і державу можливе через впровадження комплексного механізму взаємодії з органами влади. Особливого значення набуває застосування інструментів електронної демократії, прозорих інформаційно-комунікаційних платформ та інституцій громадського контролю. Механізми функціонування ГС повинні охоплювати участь у просторовому плануванні, моніторингу проєктів, забезпеченні публічного контролю та адвокації інтересів громад. Як зазначаються автори, сучасні виклики вимагають встановлення конструктивного діалогу між ГС, бізнесом і публічною владою для забезпечення спільної участі у формуванні державної політики, спрямованої на сталий соціально-економічний розвиток. Залучення громадськості дозволяє ефективніше вирішувати інституційні, соціальні, екологічні та економічні проблеми на місцевому та національному рівнях [11].

Перевагами ППП порівняно із іншими інструментами відновлення економіки після війни, особливо в контексті сприяння стійкому та швидкому відновленню, є такі [8]:

1. Швидкість і ефективність: притаманна приватним структурам на відміну від державних.
2. Залучення приватного капіталу: залучення приватного капіталу та інвестиції зменшує фінансове навантаження на державний бюджет.
3. Технологічний прогрес: інноваційні методи приватних структур та оперативність впровадження сучасних технологій.
4. Ефективне управління ресурсами: сучасні форми управління проєктами та ресурсами є переважним досвідом приватних структур.
5. Стимулювання конкуренції: участь приватних компаній для удосконалення якості й ефективності виконання проєктів.
6. Міжнародна підтримка: привабливість для залучення іноземних інвесторів і міжнародних організацій.
7. Можливість розширення ринків: перспективи та вихід на нові ринки для бізнесу.
8. Локальні партнерства: сприяння створенню партнерства з регіональними структурами та територіальний розвиток.
9. Соціальний вплив: перспективи та допомога у вирішенні соціальних проблем, відкриття ринку праці.

Уряд, парламент та ключові стейкхолдери готуються до впровадження потужної програми відбудови пошкодженої інфраструктури за підтримки Європейського Союзу, США, міжнародних фінансових організацій і глобальних донорів. Якiсним зрушенням 2025 року у сфері ППП є законодавчі зміни з питань відновлення інфраструктури та економіки, стратегічної ролі ППП у повоєнному відновленні України, які визначені у Законі України 19 червня 2025 року № 4510-IX «Про публічно-приватне партнерство» [12].

Інноваціями закону є: розширення джерел фінансування, розширення сфер застосування ППП, посилення державної підтримки та запровадження механізмів державних гарантій, що широко застосовується у міжнародній практиці ППП, спрощення процедур для малих проєктів, створення чіткої правової бази для використання моделі фінансування, яка передбачає поєднання ресурсів держави, донорів та приватного сектору, залучення державних підприємств. Саме дотримання взятого курсу на розбудову інституту публічно-приватного партнерства є запорукою успіху у напрямі відновлення країни.

Висновки та перспективи. Реформування системи ППП в Україні повинно відбуватись комплексно, із одночасним оновленням правових норм, створенням інституцій, модернізацією процедур і запровадженням міжнародно визнаних підходів. Лише за таких умов публічно-приватне партнерство зможе стати дієвим інструментом економічного відновлення та побудови нової, сучасної інфраструктури в Україні.

Оновлення законодавства формує інституційно привабливе середовище для реалізації ППП як головного інструменту повоєнної реконструкції України. Закон має стати каталізатором масштабного інвестиційного процесу. Завдяки прозорим і ефективним програмам відновлення Україна має демонструвати здатність до подальшої євроінтеграції, ведення сучасної економічної політики та стратегічному партнерству з міжнародною спільнотою.

Важливим критерієм досягнення якісної реалізації структурних трансформацій в країні для її відновлення є також залучення приватних інвестицій у сферу науки і технологій у післявоєнний період, що можливо досягти шляхом цілеспрямованої державної інноваційної та науково-технічної політики. Подальші наукові дослідження включають вивчення ключових елементів такої політики, як формування сучасної нормативно-правової бази, підтримка фундаментальних і прикладних досліджень, розвиток та поширення новітніх технологій, поступове збільшення частки бюджетних витрат на науку з урахуванням національних економічних і соціальних пріоритетів.

Список використаних джерел:

1. Лисяк Л., Качула С. Фінансовий механізм публічно-приватного партнерства у реалізації стратегічних цілей розвитку територій України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 53. URL: <https://surl.lu/igmigh>
2. Стратегічні орієнтири розвитку партнерства держави, бізнесу та науки в контексті повоєнного відновлення України: моногр. / за ред. д.е.н., проф., академіка НАПН України І. М. Грищенка, д.е.н., проф. А. О. Касич, д.е.н., проф. І. О. Тарасенко. Київ: КНУТД, 2023. 267 с.
3. Дука А. П., Старченко Г. В. Світовий досвід повоєнного відновлення економіки: уроки для України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 6. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-03-06>; URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-06>
4. Балабанова Н. В. Зарубіжний досвід поствоєнного економічного відновлення країн. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 26. С. 83–89. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6501/1/balab_zarub_v_ekon_2023_26_83.pdf
5. Government 5.0 як основа ефективності державно-приватних партнерств у період повоєнного відновлення України : монографія / А. О. Касич, О. В. Чернявська, С. М. Бондаренко, М. С. Шкода та ін. ; за ред. А. О. Касич, І. О. Тарасенко. Київ : КНУТД, 2024. 254 с.
6. Оболенський О. Ю., Косицька В., Огородник В. Розвиток публічно-приватного партнерства при формуванні стратегій місцевого розвитку в умовах повоєнної відбудови. *Збірник наукових праць «Вчені записки»*. 2024. № 35 (2). С. 130–142. URL: http://doi.org/10.33111/vz_kneu_35.24.02.11.075.081
7. Жигалкевич Ж. М. Стратегічне управління розвитком державно-приватного партнерства в умовах повоєнної трансформації економіки. *Journal of Strategic Economic Research (Журнал стратегічних економічних досліджень)*. 2025. № 1 (24). DOI: 10.30857/2786-5398.2025.1.11. URL: https://www.researchgate.net/publication/393505176_strategicne_upravlinna_rozvitkom_derzavno-privatnogo_partnerstva_v_umovah_povoennoi_transformacii_ekonomiki
8. Богуславська С. І Використання інструментів державно-приватного партнерства для повоєнного відновлення економіки України. *Бізнес Інформ*. 2023. № 10. С. 76–85. URL: <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001458680>
9. Сичова В. В., Самофалова Т. О. Державно-приватне партнерство у повоєнному відновленні України. *Державне будівництво*. 2023. № 2 (34). С. 125–141. URL: <http://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-10>
10. Дергач А. В. Державно-приватне партнерство як інструмент залучення інвестицій для відновлення та розвитку об'єктів інфраструктури територіальних громад. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2024. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2024_4_15
11. Івашова Л. М., Антонова Л. В., Крушельницька Т. А. Комплексний механізм взаємодії громадянського суспільства з інститутами влади в контексті розвитку публічно-приватного партнерства. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. № 2 (37). С. 31–42.
12. Про публічно-приватне партнерство. Закон України від 19 червня 2025 року № 4510-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-IX#Text>

References:

1. Lysiak, L., Kachula, S. (2023). Finansovyi mekhanizm publichno-pryvatnoho partnerstva u realizatsii stratehichnykh tsilei rozvytku terytorii Ukrainy. [Financial mechanism of public-private partnership in the implementation of strategic development goals of territories of Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo, [Economy and society]*. № 53. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-72>; URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2673> [in Ukrainian].

2. Hryshchenko, I. M.; Kasych, A. O.; Tarasenko I. O. (2023) *Stratehichni oriientyry rozvytku partnerstva derzhavy, biznesu ta nauky v konteksti povoiennoho vidnovlennia Ukrainy: monohr.* [Strategic guidelines for the development of partnership between the state, business and science in the context of post-war reconstruction of Ukraine: monograph]. KNUTD. Kyiv. 267 p. [in Ukrainian].
3. Duka, A. P., & Starchenko, H. V. (2022). *Svitovi dosvid povoiennoho vidnovlennia ekonomiky: uroky dla Ukrainy.* [World experience of post-war economic recovery: lessons for Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Serii: ekonomika ta upravlinnia*, [Problems of modern transformations. Series: economics and management]. № 6. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-03-06> URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-6-03-06> [in Ukrainian].
4. Balabanova N. V. (2023) *Zarubizhnyi dosvid postvoiennoho ekonomichnoho vidnovlennia krain.* [Foreign experience of post-war economic recovery of countries]. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnogo universytetu. Serii : Ekonomika.* [Bulletin of Mariupol State University. Series: Economics]. Issue 26. P. 83–89. URL: <https://surli.cc/mccija> [in Ukrainian].
5. Kasych, A. O. & Tarasenko, I. O. ed. (2024) *Government 5.0 yak osnova efektyvnosti derzhavno-pryvatnykh partnerstv u period povoiennoho vidnovlennia Ukrainy : monohrafiia.* [Government 5.0 as the basis for the effectiveness of public-private partnerships in the period of post-war restoration of Ukraine: monograph.] KNUTD, Kyiv. 254 p. [in Ukrainian].
6. Obolenskyi, O. Yu., Kosytska, V., & Ohorodnyk, V. (2024). *Rozvytok publichno-pryvatnoho partnerstva pry formuvanni stratehii mistsevoho rozvytku v umovakh povoyennoi vidbudovy* [Development of public-private partnership in the formation of local development strategies under post-war reconstruction conditions]. *Zbirnyk naukovykh prats "Vcheni zapysky"* [Scientists' Notes: Collection of Scientific Works], 35 (2), 130–142. https://doi.org/10.33111/vz_kneu.35.24.02.11.075.081 [in Ukrainian].
7. Zhigalkevych, Zh. M. (2025). *Stratehichne upravlinnia rozvytkom derzhavno-pryvatnoho partnerstva v umovakh povoyennoi transformatsii ekonomiky* [Strategic management of the development of public-private partnership under post-war economic transformation]. *Journal of Strategic Economic Research*, (1), 148–158. <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2025.1.11> [in Ukrainian].
8. Bohuslavska, S. I. (2023). *Vykorystannia instrumentiv derzhavno-pryvatnoho partnerstva dla povoyennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy* [Use of public-private partnership tools for the post-war recovery of Ukraine's economy]. *Biznes Inform* [Business Inform], (10), 76–85. Retrieved from <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001458680> [in Ukrainian].
9. Sychova, V. V., & Samofalova, T. O. (2023). *Derzhavno-pryvatne partnerstvo u povoyennomu vidnovlenni Ukrainy* [Public-private partnership in the post-war recovery of Ukraine]. *Derzhavne budivnytstvo* [State Formation], (2), 125–141. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-10> [in Ukrainian].
10. Dergach, A. V. (2024). *Derzhavno-pryvatne partnerstvo yak instrument zaluchennia investytsii dla vidnovlennia ta rozvytku ob'ektiv infrastruktury terytorialnykh hromad* [Public-private partnership as a tool for attracting investment for the restoration and development of infrastructure facilities of territorial communities]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok* [Public Administration: Improvement and Development], (4). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2024_4_15 [in Ukrainian].
11. Ivashova, L. M., Antonova, L. V., & Krushelnytska, T. A. (2023). *Kompleksnyi mekhanizm vzaiemodii hromadianskoho suspilstva z instytutamy vlady v konteksti rozvytku publichno-pryvatnoho partnerstva* [Complex mechanism of interaction between civil society and government institutions in the context of public-private partnership development]. *Publichne upravlinnia ta mytne administruvannia* [Public Administration and Customs Administration], 2 (37), 31–42 [in Ukrainian].
12. VRU (2025) *Pro publichno-pryvatne partnerstvo: Zakon Ukrainy* [On public-private partnership: Law of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4510-IX#Text> [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 01.08.2025

Дата прийняття статті: 22.08.2025

Опубліковано: 16.09.2025